

Nr 182.

Av greve **Lagerbjelke**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag angående vård av kommunskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, förenings och sällskaps skogar.

Uti proposition nr 104 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:tt framlagt förslag till skogsvårdslag. Enligt förslaget, som avser de enskilda skogarna dock med vissa angivna undantag, meddelas åtskilliga bestämmelser angående avverkning och åtgärder för betryggande av återväxt m. m., vilka synas ägnade att på ett effektivt sätt främja skogsvården och hindra skogskapitalets förödande.

Skogar, vilka tillhöra fideikommiss, hava emellertid icke underkastats samma skogslagstiftning som övriga enskilda skogar, utan i detta hänseende likstälts med skogar, som hava en mer eller mindre utpräglad offentligt-rättslig karaktär. Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 157 till årets riksdag har nämligen framlagts förslag till lag angående vård av kommunskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, förenings och sällskaps skogar, vilken lag skall äga tillämpning å, bland annat, skogar, som tillhöra fideikommiss. Enligt detta förslag skulle fideikommissinnehavarens bestämmanderätt i fråga om hans egendoms förvaltning bliva i hög grad reducerad. Fideikommisskog skall sålunda stå under skogsvårdsstyrelsens överinseende (2 §). Är skogen av större omfattning och eljest därför lämpad, skall hushållningsplan på jordägarens bekostnad upprättas, varefter skogsvårdsstyrelsen fastställer den till efterrättelse (3 och 5 §§). Hushållningsplan skall omfatta en tid av minst tio högst tjugo år (8 §). Anser skogsvårdsstyrelsen hushållningsplan icke böra införas, skall skogsvårdsstyrelsen meddela de bestämmelser, som finnas nödiga och lämpliga för ernåendet av tillfredsställande skogsvård (3 §). Eftersätter fideikommissinnehavaren åtgärd, som enligt hushållningsplan eller meddelade föreskrifter skolat företagas, kan vite föreläggas honom och om vitet försittes kan skogens förvaltning frantagas honom och överlämnas till gode män (12 §). Företager fideikommissinnehavaren avverkning eller annan åtgärd i strid mot hushållningsplan eller meddelade föreskrifter, straffas han med böter

till och med 2,000 kronor, varjämte sålunda avverkat virke eller dess värde dömes förbrutet (14 §).

Frågar man sig efter anledningen till detta utomordentliga ingrepp i fideikommissinnehavarnas förfoganderätt över sin egendom, så kan detta ingrepp från det allmännas sida ingalunda motiveras därav, att fideikommissegendom skulle vara av mera allmän natur än annan privategendom. Som bekant bestå fideikommissegendomarna i vårt land icke, såsom i vissa andra länder, till någon del av från statsmaktens sida lämnade förläningar, utan ursprungligen av jord under enskild äganderätt, beträffande vilken ägaren genom särskilt förordnande meddelat vissa bestämmelser, varigenom lagens bestämmelser angående arvsrätten modifierats och förbud meddelats mot egendomens avyttrande. Ej heller har det under ärendets förberedande behandling åberopats, att fideikommisskogarna skulle vara mera utsatta för vanvård än andra enskilda skogar. Fast hellre torde det med fog kunna påstås, att fideikommisskogarna i regel äro bättre skötta än övriga enskilda jordägares skogar i genomsnitt.

Skogslagstiftningskommittén ansåg icke, att fideikommisskogarna skulle hänföras under den i Kungl. Maj:ts proposition nr 157 föreslagna lagstiftningen, men i nämnda proposition intogos de i lagförslaget, därvid vederbörande departementschef åberopade det skälet, att det borde tillses, att berörda skogar icke bleve spolierade (se proposition nr 157 sid. 14—15).

Lagrådet har vid sin granskning av förslaget hemställt, att fideikommisskogarna icke måtte underkastas de i propositionen nr 157 föreslagna bestämmelserna utan skogsvårdslagens föreskrifter med vissa tillägg; och får jag beträffande innehållet av lagrådets yttrande i denna del hänvisa till nyssnämnda proposition sid. 61—63.

I likhet med lagrådet finner jag den ifrågasatta lagstiftningens tillämpning jämväl på fideikommisskogar innebära ett obehörigt och obehövt intrång på fideikommissinnehavarens dispositionsrätt över skogen, ägnat att förkväva hans intresse och initiativ vid skogens skötsel. För att ett så synnerligen vittgående intrång på den enskilda äganderätten skulle kunna tillåtas, synes böra förutsättas tvingande skäl. Sådana skäl hava dock ej förebragts.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i den i Kungl. Maj:ts proposition nr 157 föreslagna lagen angående vård av kommunskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, föreningars och sällskaps skogar,

att till fideikommiss hörande skogar måtte uteslutas från nämnda lags tillämpning och i stället underkastas den föreslagna skogsvårdslagens bestämmelser.

Stockholm den 22 mars 1923.

G. Lagerbjelke.
